

Naročnina mesečno 25 Din, za izo-
zema- 40 Din — ne-
deljske izdaje ce-
loletno 96 Din, za
izozemalstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun.
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Današnji nakladi »Slovenca« so prilo-
žene položnice. Blagovolite se jih poslužiti
in čimprej poravnati naročnino!

Z rednim plačevanjem si ohranite pra-
vico do podpore 10.000 dinarjev za primer
smrtne nezgode!

Ne poslužujte se pa za plačevanje na-
ročnine položnic Protituberkulozne zveze,
ki so bile priložene »Slovencu« 19. maja t. l.

Gorje beguncem

Ako bi moralo sodobne kulturne države,
ako bi bile še krščanske, odvrtni kaj od tega,
da ne bi svojih medsebojnih sporov reševale z
orožjem, bi morali biti to v prvi vrsti beženci,
ki so najbolj obžalovanja vredni pojav sodob-
nega vojskovanja.

Zaradi vojne so morali ljudje vedno be-
žati, danes pa je njihova usoda zato tako huda,
ker gre njihovo število v milijone in milijone
in ker se izseljujejo, da bi jim bila prihranjena
usoda podjarmljenih, kar čeli narodi, ki bežijo
od enega zla, da postanejo žrtev drugega. Za-
pustiti morajo svoje ognjišče in streho, oče je
v vojni, zaradi bliskovitega poteka sodobnega
vojskovanja se razkropijo v mnogih slučajih že
na begu samem in otroci dolgo pogrešajo svojih
staršev, da ne govorimo o žrtvah letalskih
napadov in boleznih ter pomanjkanja. Kar osta-
ne, pa mora živeti na prostem in v barakah od
javne miloščine, le težko dobi primerno delo in
telesno životari, moralno pa je skrajno potro-
in ne more več najti duševnega ravnovesja.
Velika sreča je, če se beženci morejo po miru
vrniti domov, kjer pa morajo po večini začeti
čisto novo življenje, v katerem jim se more le
po malem delu povrniti, kar so izgubili, da ne
govorimo o njihovih dragih, ki so morali pu-
stiti na bojišču ali v tujini življenje. Desetkrat
hujše pa je gorje onih, katerih domovina ni
vpovstavljena ali je razdeljena med tuje države
ali pa je zmanjšana in opustošena in občati
vrnitev svojih otrok kot veliko breme državnih
financ. Veliko jih mora begati iz ene države v
drugo, nikjer se ne morejo prav prilčiti in so
vsem v nadlego, čeprav bivajo v državi, v ka-
teri so njihovi sonarodnjaki, in hkrati, ko se ne
morejo popolnoma uživet v narod in državo
gostiteljico, se odtujujejo svoji domovini, iz
katere se hitro izkoreninijo in le malo jih je,
ki morejo v tujini ustvarjati kaj polnovrednega
ali velikega. Celo stoletje preteče, preden mo-
rejo postati kaj drugega nego to, kar so ali po
svoji krvi, ali kulturi in miselnosti ali pa se
spojiti v pravo politično in državno enoto s
svojimi gostitelji. Res, gorje bežencev je danes
nepopisno in vsa javna pomoč, ki se jim izka-
zuje, je nezadostna in pomeni komaj kapljico
v morju.

Po svetovni vojni je bil ustanovljen med-
narodni urad za bežence v Ženevi, kateremu
načeljuje komisar, ki ga postavlja Zveza naro-
dov. Danes je to gospod Herbert Emerson, ki
je pravkar izdal poročilo o delovanju svojega
urada. Čeprav ta urad opravlja naravno
ogromno delo, pa ne zajema in naravno ne
more zajeti vseh bežencev in njegovo delovanje
je odvisno od različnih držav, v katerih beženci
gostijo; predvsem pa so sredstva za vzdrževa-
nje njihovega življenja več kot nezadostna.
Najstarejši beženci našega stoletja so tisti, ki
so morali zapustiti Turčijo, to so namreč Ar-
menci, ki so jih začeli tam klati kar na kupe,
za njimi so emigranti iz carske Rusije, ki se
istotako po pretežni večini ne morejo vrniti v
svojo domovino. Kolikor jih ni dobilo držav-
ljanstva inozemskih držav, imajo takozvani
Nansenov potni list. Tem bežencem se relativno
godí najbolje, četudi niso državljani naroda
gostitelja, ker se jim dovoljujejo razne olaj-
šave in se smejo preživljati z delom in služba-
mi, ki omogočajo kolikor toliko dostojno eksis-
tenco; vendar pa je vse to zvezano z birokrati-
čnimi formalitetami in težavami, ki naravno
težijo človeka in gojijo v njem čustvo manj-
vrednosti. Za tiste, ki so med njimi največji
režeji, se je zbral fond 100.000 francoskih fran-
kov, kar je seveda malo.

Tem se zdaj pridružijo tisti Rusi, ki so po
napadu na Finsko in po moskovskem miru živeli
v Viborgu in si tam ustvarili dostojno eksis-
tenco, zdaj so pa zbežali večino v Anglijo in
Francijo, ker je Finska sama v hudih gospo-
darskih stiskah. Za njihovo pomoč je bilo za-
enkrat določenih 6000 švicarskih frankov iz
fonda starega ruskega Rdečega križa, v Ameriki
pa zbira za nje sredstva ameriška Tolsto-
jeva ustanova. Tudi iz Poljske so zbežali v se-
danji vojni pred Sovjeti mnogi Rusi, ki se danes
večinoma nahajajo v litovski Vilni. Imamo po-
tem tiste češke bežence, ki so po zasedbi ter-
publike v Nemčiji zbežali na Poljsko, odtod pa
so ob vkorakanju nemške armade morali zopet
prijeti za potno palico. Število bežencev iz Polj-
ske gre v milijone, ki so razkropljeni po vsej
Evropi in njim se zdaj pridružujejo še Norve-
žani, nekaj Nizozemcev in velika truma Bel-
gijcev. Tudi če odštejemo one, ki se bore kot
prostovoljci v armadah zavezniških demokracij,
ostane število, ki zelo bremeni državno blagajno
dežele gostiteljice, zlasti Francijo, ki ima danes
sama svoje bežence in evakuirance iz obmejnih
pokrajin.

Tukaj jih je kak-
šnih 60.000, za katere prispeva angleška država
polovico vzdrževalnine, ki je pa v budžetu zelo
omejena ter daleč ne zadostuje za celokupno
število bežencev, tako da morajo privatne orga-
nizacije prispevati za nje najmanj 60 odstotkov.
V prvih mesecih vojne ti beženci niso mogli
dobiti niti dela, ker angleška industrija še ni
bila prevedena na vojni obrat. Odkar pa za-
čenjajo v Angliji za vojno delati noč in dan,
se je položaj bežencev na Angleškem znatno
izboljšal. Isto velja v tem pogledu za Francijo,
ki zdaj hudo potrebuje delavnih rok. Kar se
tiče bežencev v nevtralnih državah, je medna-

Trgovinska pogodba med Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo v veljavi

V Belgradu so bile slovesno izmenjane potrdilne listine trgovinske pogodbe -- Sovjetsko Rusijo je zastopal poslanik v Sofiji Lavrentijev

Belgrad, 31. maja. AA. Davi ob 6.12 je pri-
spela v Belgrad sovjetska delegacija, v kateri so
sovjetski poslanik v Sofiji Anatolij Josipovič Lav-
rentijev, ataše sovjetskega poslanstva Trinov, za-
stopnik agencije Tass Vladimir Aleksandrovič Mo-
rosov in uradnica sovjetskega poslanstva v Sofiji
gđ. Nadežda Strigo. Delegacija, ki je prispela v
Belgrad zaradi izmenjave ratifikacijskih listin ne-
davno sklenjenega jugoslovansko-sovjetskega spo-
razuma o trgovini in plovbi ter dopolnilnega pro-
tokola, so sprejeli na postaji svetnik zunanjega
ministrstva Vladislav Markovič, podšef protokola
dr. Matič, šef odseka centralnega tiskovnega ura-
da dr. V. Dimič ter predstavniki Agencije Avale
in jugoslovanskega tiska.

Sovjetski poslanik v Sofiji Lavrentijev je v
spremljstvu tajnika protokola dr. Šišića ob 10.15
obiskal maršala dvora in se vpisal v dvorne knji-
ge. Nato je odšel v pisarno kr. namestništva, kjer
je pustil svojo posetnico. Ob 10.30 je Lavrentijev
obiskal zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-
Markoviča in se pomudil v razgovoru z njim
eno uro. Ob 11.30 je Lavrentijev obiskal predsed-
nika vlade Dragiše Cvetkoviča, ob 12.15 pa pod-
predsednika dr. Mačka.

Izjava dr. Mačka

Po razgovoru s sovjetskim poslanikom Lav-
rentijevim je podpredsednik dr. Maček na vpraša-
nje časnikarjev, kaj jim lahko pove, izjavil:

Zunanji minister o gospodarskih odnošajih Jugoslavije z Nemčijo

Belgrad, 31. maja. AA. Izjava zunanjega mi-
nistra dr. Cincar Markoviča pri podpisu protokola
o zasedanju jugoslovansko-nemškega stalnega go-
spodarskega odbora.

Jugoslovansko-nemška trgovinska pogajanja
imajo za našo trgovinsko politiko velik pomen.
Znano je namreč, da zavzema Nemčija pri našem
izvozu in uvozu ne samo prvo mesto po obsegu
in vrednosti, ampak tudi najvažnejše mesto. Skoraj
polovica (45,8%) našega izvoza gre v Nemčijo in
českomoravski protektorat, več od polovice (54%)
vsega našega uvoza pa dobivamo iz tega gospodar-
skega področja. Tako je bilo vsaj leta 1939. V
številkah se to pravi, da je od 5 in pol mili-
jarde našega lanskega izvoza prišlo samo na
Nemčijo in protektorat dve in pol milijarde
dinarjev.

Laško je torej izpredvideti, da je od načina in
obsega naše trgovine z Nemčijo v marsičem od-
visna velikost in vrsta proizvodnje naše države in
njeno vnovčenje. Zato nas morajo tudi rezultati
trgovinskih pogajanj z Nemčijo kar najbolj zani-
mati. Tako je bilo to v normalnih razmerah, danes,
v času splošne gospodarske razrvanosti na vsem
svetu, nam pa to še mnogo več pomeni.

Zato ni izraz običajne mednarodne frazeologije,
ampak ugotovitev, ki ima danes svoj poseben po-
men, če rečem, da so pogajanja na desetem za-
sedanju jugoslovansko-nemškega stalnega gospo-
darskega odbora, ki so se vršila zadnje tri tedne v
Belgradu, potekala v docela prijateljskem ozračju;
to je tudi edino omogočilo naporno in neutrudljivo
delo obeh delegacij.

Izpremenjene razmere na vsem svetu so
izpremenile tudi pogoje, če ne tudi naloge nju-
nega dela in vplivale na medsebojne potrebe
in na možnosti za njih ureditev, možnosti, pri

rodni urad do konca marca 1940 za nje namenil
oziroma razdelil znatno vsoto, od takrat dalje
pa so se razmere zelo poslabšale, tako da se bo
komisar moral zopet obrniti na posamezne dr-
žave.

Vprašanje, kako ustvariti bežencem, ki se
nimajo ali ne bodo imeli kam vrniti, novo
stalno domovino, se že dolgo proučuje, pa brez
pravega uspeha. Nekaj teh se je izselilo v juž-
no Ameriko, drugi, zlasti Židi, v Palestino. Po-
sebnost teh se branijo prav vse države na svetu,
naj bo Amerika, Afrika, Azija ali Avstralija,
posebno če ni ne prinesejo s seboj. Znatno
število je odhajalo v angleške kolonije in do-
minijone, ki pa bežencev ne sprejemajo več,
odkar je izbruhnila vojna. Pač pa se bodo mogli
beženci izseliti v republiko Santo Domingo na
vzhodnem delu otoka Haiti, ki ima kakšnih
50.000 kvadratnih kilometrov površine in 900.000
prebivalstva, ki so meščani iz črnih in belih.
Zaenkrat pa v Domingu ne bo več kot kakih
1000 družin iz vseh mogočih držav in je vpra-
šanje, ali se bo to poizkus posretil. Bil bi enkrat
čas, da bi se to vprašanje končno rešilo na kak-
šen način, da bi toliko dragocenih moči našlo
zavetje, ki bi jim omogočilo novo življenje in
ustvarjenje v prid človeštva, da ne bi jih toliko
in toliko propadlo dalje.

Koliko pa bo bežencev še, če se brezum-
nemu klanju belega plemena ne bo storil konec!

Ne morem povedati drugega kakor to, kar
sem rekel poslaniku samemu, namreč, da mi je
izredno ljubo, ker ga lahko pozdravim ne samo
kot zastopnika Sovjetske Rusije, ampak tudi kot
zastopnika bratskega ruskega naroda, in sicer v
imenu kr. Jugoslavije in v imenu hrvatskega na-
roda, ki ga tu zastopam.

Ob 12.25 je Lavrentijev obiskal trgovinskega
ministra dr. Andresa in se pomudil v razgovoru
z njim 10 minut. Po odhodu Lavrentijeva iz kabi-
neta trgovinskega ministra je minister Andres
izjavil časnikarjem:

Ljubo mi je, da sem imel priložnost izme-
njati z zastopnikom Sovjetske Rusije nekaj pri-
srčnih besed.

Slovesno kosilo

Opoldne je zunanji minister Cincar-Mar-
kovič priredil kosilo v zun. ministrstvu na čast
Anatoliju Lavrentijevu, pooblaščenemu
ministru in izrednemu poslaniku Zveze sovjetskih
socialističnih republik v Sofiji in posebnemu de-
legatu za izmenjavo ratifikacijske listine o trgo-
vinski pogodbi med vlado sovjetskih republik in
našo kraljevino. Na kosilo so prišli dr. Ivan An-
dres, minister za trgovino in industrijo, dr. Mi-
lorad Gjorgjevič, bivši finančni minister in
naš delegat na moskovskih pogajanjih, Miloje
Smiljanič, pomočnik zun. ministra, Milivoj
Pilja, pomočnik zun. ministra, dr. Sava Obrad-
ovič, pomočnik trgovinskega ministra, dr. Ili-

ja Jukič, pomočnik zun. ministra, Radovan
Petrovič, načelnik političnega oddelka zun.
ministrstva, Svetomir Lazarevič, načelnik
konzularno-gospodarskega oddelka zun. ministr-
stva, Milan Stevanović, načelnik tiskovnega
oddelka zun. ministrstva, Aleksander Trinov,
ataše sovjetskega poslanstva v Sofiji, Vladimir
Morozov, dopisnik Tassa in tiskovni ataše na
sovjetskem sovjetskem poslanstvu, Nadežda Stri-
gova, uradnica sovj. sofijskega poslanstva, dr.
Ljubisa Mikič, podguverner Nar. banke, dr.
Rudolf Bičanič, ravnatelj ravnateljstva za zunanjo
trgovino, Predrag Milojevič, šef centralnega
presbiroja, dr. Gjorgje Perić, direktor Agenci-
je Avale, Vladislav Markovič in Nikola Bu-
lovič, svetnika zun. ministrstva, Vukašin Se-
čerović, šef kabineta zunanjega ministrstva,
dr. Velimir Dimič, šef odseka centr. Presbiroja,
dr. Dabiša Šišić, in Drago Lazar, pisarja
zun. ministrstva, dr. Miloslav Matič, tajnik in
podšef protokola, in Ago Bukovac, namestnik
šefa protokola zun. ministrstva.

Lavrentijev pri knezu - namestniku

Belgrad, 31. maja. AA. Danes ob 16 je Nj. Vis.
knez namestnik sprejel v Belem dvoru v avdienci
Anatolija Josipoviča Lavrentijeva, sovjetskega
poslanika v Sofiji.

temeljih, ki jih nismo na nobenem pouzreju
naše medsebojne trgovine bistveno izpremenili.
Tudi v načinu plačevanja in v blagovnem pro-
metu ni izpremembe. Obseg naše medsebojne trgo-
vine se ni povečal, ampak se ravna po obojih mož-
nostih. Stremili smo torej samo za tem, da se
olajšajo in prilagode današnjim razmeram pogoji
pri izvozu med Jugoslavijo in Nemčijo. Tako lahko
rečemo, da so se gospodarska pogajanja z Nem-
čijo končala tako, da smemo biti z njihovim rezul-
tatom zadovoljni. To nas navdaja z upanjem, da
bosta obe državi tudi v bodoče znali najti način,
da se bosta s popolnim uspehom sporazumeli na
področju gospodarskega sodelovanja in medseboj-
nega izpopolnjevanja, za kar imamo toliko ugodnih
pogojev v njunem obojnem gospodarstvu.

Zavezniki rešujejo svojo armado med silnimi boji

Dunkerque je okrog in okrog obdan od vode - Strašne borbe med letali in ladjami Odpor zna trajati še nekaj dni - Nemški pritisk je vedno hujši

Francoska poročila

Francosko vojno poročilo

Pariz, 31. maja. AA. Havas. Uradno sporočilo
vrhovnega poveljništva z dne 31. maja zjutraj se
glasi:

Na severu se operacije nadaljujejo z isto srdi-
tostjo okoli Dunkerqueja. Na rekah Somme in
Aisne so bile gotove krajevne akcije pehote z
obeh strani. Med rekama Aisne in Meuse močne
topniške borbe. Med rekama Meuse in Moselle je
bil odbit sovražni napad.

Pojasnilo vojaškega strokovnjaka

Pariz, 31. maja. AA. Reuter. Pooblaščen voja-
ški zastopnik je dal izjavo o uspešnem umiku
francoske armade pod poveljstvom gen. Priou-
xa, armade, ki so jo Nemci obkolili pri Lilleu in
je bil prisiljen prebiti se proti severu k Dun-
kerque. Pomembnim delom te armade se je že
posrečilo pustiti za seboj holmsko črto, ki jo Nemci
zasedbo Cassela slej ko prej srdito na-
padajo. Kljub nemškemu pritisku se je tudi drugim
delom te armade zdaj posrečilo prodreti do te
gorske pokrajine in si zdaj prizadevati, da si utre-
pot. Ostanek armade nadaljuje boj malo globlje
v zaledju. V Dunkerque zavezniki protiletalska
obramba učinkovito varuje vkrcevalne operacije
in vkrcavanje ranjenecv in čel, ki niso potrebne
za poznejšo obrambo utrjenega bojišča ter vkrcava-
vanje zdravstvenega materiala.

Pariz, 31. maja. AA. Havas. Včerajšnji dan in
snočnja noč nista prinesla nobenega zboljšanja po-
ložaja za francosko in britansko vojsko na severo-
zahodu. V velikem loku ob obali okoli Dunker-
quea so britanske in francoske čete zaveze utrje-
jene postojanke, ob katerih so se razbili vsi nem-

ški napadi. Zavezniški obrambi pomaga zlasti po-
pavljenost ozemlja, ker so zavezniki pri umiku raz-
dejali vse nasipe ob množičnih prekopih. Kakor
nekoč pri Piramidah ali pri Marengu, so zavezniške
čete ustvarile velik štirikot-
nik vojske, tako da se potrebna ojačenja lahko
e kar največje hitrostjo pošljejo na vse strani.

Tako je dunkerška pokrajina podobna močni
utrdbi, ki jo brani na eni strani morje, na drugi
pa poplavljenost ozemlja. V ta utrjeni pas se skušajo
prebiti francoske čete armade generala Priou-
xa, ki so že pustile za seboj kritično področje
grčev med Casselom in Flandrijo in ki se v srditih
bojih prebijajo skozi nemške čete. Po splošni sodbi
strokovnjakov velja ta umik, ki mu je cilj rešiti
čim več oddelkov iz Flandrije na Angleško, za kla-
sičen primer strategije umika. Vsi opazovalci iz-
rekajo priznanje zavezniškim četam in njihovi mor-
rali.

Boji v poplavljeni pokrajini

Pariz, 31. maja. t. Havas. Južnozahodno od
Dunkerque je bil sovražnik ustavljen ob poplav-
ljenem ozemlju. Severovzhodno od mesta pa so
angleške čete v utrjenih postojankah, ki se jim
sovražnik še ni približal. Zavezniki še vedno sto-
jijo trdno ob zunanji obali jezera, ki so ga na-
pravile poplave. Hudi boji so zahodno od kanala
Yser. Do davi je prišel večji del armade generala
Priouxa varno v Dunkerque. Drugi del se sedaj
prebije skozi nemške čete, da bi prav tako do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Jasno in toplo.
Zemur, 31. maja. AA. Vremenska napoved za
1. junij: Toplejše. Postopno zboljšanje vremena z
nekoliko zjasnitve, vendar bo še zmerom precej
oblačnosti v gorskih predelih. Možnost nevihte in
ploh

V pričakovanju odločitve Italije

„Italija in njene zaveznice ne bodo motile balkanskega miru“
Italijanski tisk naglašja pomirjenje po vsem jugovzhodu

Budimpešta, 31. maja. t. MIT. Madžarski polslužbeni list »Pester Lloyd« poroča iz Rima, da so tamkaj vsi listi z veliko zadovoljnostjo podčrtali pomirjenje, ki da je nastalo po vsem Balkanu. Posebno pa da podčrtavajo modro in mirno zadržanje Jugoslavije.

V Italiji so listi protestirali proti namigovanjem, da bi Sovjetska Rusija hotela motiti mir na Balkanu, češ da ohranitev dosejanega stanja odgovarja tudi interesom Sovjetske Rusije. Niti Nemčija, niti Italija, niti Madžarska, tako naglašajo na merodajnih mestih v Rimu, ne bodo motili dosedanjega mirnega položaja v jugovzhodni Evropi.

Italijanski listi posebno hvalijo Madžarsko, ki da je zelo modra in ne stori nobenega koraka, ne da bi se prej posvetovala z nemško in italijansko vlado.

V zvezi z vprašanjem vstopa Italije v vojno, prevladuje prepričanje, da bo Italija svoj glavni napad usmerila proti Angliji. Kdaj, tega še nihče, razen Mussolinija, ne ve. Verjetno pa se bo to zgodilo v tistem trenutku, ko bo Nemčija začela svoj dvojni napad na zaveznike, enega proti Angliji, drugega pa proti Parizu.

„Piccolo“ trdi, da so zavezniki konec aprila hoteli izkrcati večjo armado v Solunu

Rim, 31. maja. b. »Piccolo di Trieste« priobčuje sledeče:

»Zmaga Nemcev v Flandriji je vsaj za nekaj časa onemogočila zelo drzen načrt zaveznikov. Weygand, ki je še nedavno bil vrhovni poveljnik francoske armade na bližnjem Vzhodu, je zasnoval načrt za udar na Balkan in preko njega na Donavo in Savo, kjer naj bi se ustvarila nova fronta proti Nemčiji. Glavna točka udara naj bi bil Solun. Do 27. aprila še nihče ni izvedel za ta načrt. Dne 29. aprila je bilo računano, da se bo Weygandova armada izkrcala v Solunu. Toda dne 27. aprila se je moralo že nekaj izvedeti in je v različnih konzulatih po vsem Orientu zavladala velika nervoznost.

In res — tega dne ponoči so zapazili eskadro 20 vojnih ladij in transportov, ki so se začeli pomikati iz Smirne v smeri na Solun, oziroma Grčijo. Izvedelo pa se je tudi po zanesljivih agentih, da so se imeli prvi oddelki armade izkrcati na skrajnem vzhodnem koncu solunske luke med rimoma Kara Burni in Kara Burnaki. Čete naj bi se najprej polastile točke Calamaria in letališča Sedes, ki je okoli 2 km od izkrcevališča. Solun bi bil izhodišče za napad na južno albansko mejo, druga armada je bila namenjena na bolgarsko mejo preko Kavale, v končnem razvoju pa bi se bil usmeril ves napad na sever proti Nemčiji.

Stvar se je ponesrečila v zadnjem trenutku, ko so bili kotli že zakurjeni in je brodovje že zapustilo smirnosko luko. Uprl se je namreč načrtu generala Gamellina, ki je storil vse, da se ne bi na tak način razpršile in razvekle sile zaveznikov, ko je bilo pričakovati nemškega napada na Francijo samo. Ladje so se vrnile.

Za to novico odgovarja seveda navedeni italijanski list.

Skupno s Španijo?

Rim, 31. maja. b. Vojni opazovalci trdijo, da se vojne priprave v Italiji v zadnjem času zelo pospešujejo in dobivajo vedno resnejši značaj. Rimski dopisniki trdijo, da bo bržkone vmešana v vojno na Sredozemskem morju tudi Španija, in sicer na strani Nemčije in Italije; kajti odnosi med Italijo in Španijo so v zadnjem času postali izredno dobri in se še stalno izboljšujejo. Italijanski poročevalci ne izključujejo možnosti, da bo Španija v znatnem obsegu doprinesla italijansko-nemškim težnjam v gibraltarski ožini.

London, 31. maja. b. Tukajšnji angleški krogi so dobili nove in zanesljive podatke o skorajšnjem vstopu Italije v vojno proti Angliji. Nastop bo bržčas skupen s Španijo. Zavezniki so v zvezi s tem izvedli vse priprave na Sredozemskem morju.

Ukrepi zaveznikov

London, 31. maja. b. Reuter: Vrhovno vojno poveljstvo Velike Britanije in Francije nujno izvaja protiukrepe za vsak primer. Tako so bili izvedeni daljnosežni varnostni ukrepi na vsem Sredozemskem morju in tudi v angleških in francoskih afriških posestvih. Tudi v Gibraltarju in na sami meji Francije in Italije so izvršene velike priprave.

Aleksandrija, 31. maja. b. Zavezniško brodovje je izplulo včeraj iz Aleksandrije in bo

Sovjetska Rusija in Balkan

Različne sodbe o sovjetskih interesih in načrtih

Švicarski list o sovjetskih ciljih na Balkanu

Bern, 31. maja. t. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja članek W. J. o stališču Sovjetske Rusije, kjer pravi, da je sovjetska vlada začela resno pečati z vprašanjem, kakšne posledice bodo imele hitre zmage Nemčije na severu in na zahodu. V Moskvi so prišli do besede spet ljudje, piše članek, ki pravijo, da bi vprašanje odnošajev z Nemčijo zavzelo popolnoma drugo obliko, ako bi se Nemčiji posrečilo vreti na tla Anglijo in Francijo.

Na to dejstvo da so zavezniki začeli zidati Churchill je popolnoma zavrgel Chamberlainovo otipovalno politiko napram Sovjetom in da je pripravljen, dati jim vse ugodnosti, ki jih kot enakovredna velesila imeti hočejo. Anglija je vojna Sovjetom dati vsa zagotovila, da se jim v bodočnosti nikjer ni treba bati kakšnih ogroževanj. Uvod k tem pogajanjem naj bi bilo imenovanje levičarja sira Stafforda Crippsa za poslanca v Moskvi.

List nadalje piše, da bo Sovjetska Rusija morala zavzeti čisto jasno in določeno stališče, kakor hitro bi se zaradi italijanskega vstopa v vojno spremenil položaj v Sredozemskem morju in s tem posredno tudi v jugovzhodni Evropi. Sovjetska Rusija razvija po Balkanu veliko diplomatsko delavnost, piše članek in hoče s tem samo povedati, da Sovjetska Rusija že v naprej dela priprave, da bi vpliv kakšne druge velesile na Balkanu odbila. Sovjetska Rusija seveda ne postane neke vrste službena zaščitnica balkanskih narodov zavoljo njih samih, ampak hoče zavarovati samo svoje interese ob Crnem morju in na Dardanelah.

Značilno je, kakšno veliko propagando razvija sovjetska diplomacija v Bolgariji. To je prišlo do izraza pri sovjetskem paviljonu na vselejmu v Plovdivu. Celo moskovska »Izvestja« pišejo o obiskih v tem sovjetskem paviljonu ter prinašajo tudi vpise, ki so jih razni balkanski obiskovalci napisali v sovjetsko spominsko knjigo v paviljonu. Med vpisi so tudi naslednji, kot jih navajajo »Izvestja«: »Pričakujemo vas«. Včeraj jočeni, jutri spet združeni. Slovani morajo biti združeni, in podobno.

Vsakemu je jasno, tako piše članek, da Sovjetski Rusiji slovanski interesi niso ničesar vredni, toda položaj sam v Evropi ji nalaga dolžnost, da tudi na Balkanu zavaruje svoje lastne interese. Sovjetska Rusija je poskušala uresničiti neke vrste balkansko skupnost vseh balkanskih držav, vključno Bolgarijo. Romunija naj bi postala vredna te balkanske skupnosti pod varstvom Sovjetije s tem, da bi sama prostovoljno oddala Besarabijo. Toda napačni bi bili zaključki, pravi pisatelj, da bi bila Sovjetska Rusija pripravljena svojo vojaško silo staviti na razpolago zahodnim velesilam proti Italiji in Nemčiji, marveč ji gre samo za to, kot se je predsednik Kalinin nedavno v Vibourgu na Finskem izrazil, »da se pospešuje svetovna revolucija s tem, da se vojna podaljša in da se vse velesile brez izjeme v dolgem in iztrpitem boju med seboj uničijo i n druga drugo razkrojijo.«

S tega stališča bi bila morda Sovjetska Rusija pripravljena simpatizirati z zavezniki na balkanskem prostoru in tudi za to, ker gre na tem prostoru tudi za življenjske interese sovjetskega imperija.

Anglija in Francija še vedno upata na pomoč Sovjetske Rusije

Rim, 31. majnika. MIT. t. Italijanski tisk mnogo piše o prizadevanjih Anglije in Francije, da bi uredili svoje odnose s Sovjetsko Rusijo. »Messagero« poroča med drugim iz Pariza tudi to, da v Parizu trdno zaupajo, da bo Sovjetska Rusija prej ali slej obrnila hrbet Nemčiji in ji bo odgnala gospodarsko podporo. Prav tako poroča »Popolo

skupaj s francoskimi in angleškimi letalskimi silami pričelo manevre. Enote vzhodnega sredozemskega brodovja so prav tako izplule iz svojih oporišč in bodo pri manevrih sodelovale obenem s pripadajočimi letalskimi silami.

Svarila iz Moskve

London, 31. maja. b. V londonskih diplomatskih krogih je vzbudilo veliko senzacijo poročilo, ki ga je moskovski radio objavil snoti v vseh jezikih ter se pri tem skliceval na zanesljive diplomatske informacije. Moskovski radio je sporočil, da Italija čaka samo na ugoden trenutek za vstop v vojno. Italija pa mora vendar računati o brezdvomno veliki premoči zavezniškega brodovja v Sredozemskem morju, in to menda ni ugoden trenutek za vstop Italije v vojno.

To poročilo sovjetskega uradnega radia imajo v Londonu kot jasen poskus Sovjetske Rusije, da Italijo odvrne od vstopa v vojno.

Zakaj Sovjetska Rusija spet pritiska na Litvo

Pariz, 31. maja. t. Havas: V francoskih diplomatskih krogih menijo, da je treba sovjetske grožnje napram Litvi, češ da tamkaj »izginjajo sovjetski vojaki« in da naj litvanska vlada poskrbi, da se to ne bo več ponavljalo, razlagati tako, da želi Sovjetska Rusija sedanjo nemško zaposlenost na francoski fronti izkoristiti, da se na

Zunanji minister o sestanku s sovjetskim poslanikom

Belgrad, 31. maja. m. Ko sta zunanji minister dr. Cincar-Marković in sovjetski poslanik Lavrentijev podpisala te dokumente, so bili pozvani v dvorano številni domači in inozemski častniki in fotoreporterji. Podpisu teh listin so prisostvovali pomočnik zunanjega ministrstva Smiljančič, šef odseka za mednarodne pogodbe Kulovič in ataše sovjetskega poslanstva v Sofiji Aleksander Konstantinovič Klinijev ter kabinetni šef zunanjega ministrstva Šečerovič. Protokol je prvi podpisal sovjetski poslanik Lavrentijev, za njim pa zunanji minister dr. Cincar-Marković.

Po podpisu sta se zunanji minister dr. Cincar Marković in sovjetski poslanik Lavrentijev dala skupno slikati, na kar sta nadaljevala razgovor v priročnem tonu. Lavrentijev je govoril rusko, zunanji minister pa erbohrvatsko. Na prošnjo številnih častnikov, ki so prisostvovali podpisu protokola, je zunanji minister dr. Cincar-Marković podal naslednjo izjavo:

Kakor vam je znano, gospodje, je g. Lavrentijev prišel zaradi izmenjave ratifikacijskih listin trgovin-

Poljska podmornica »Orel«, ki se je bojevala na Severnem morju ob strani zaveznikov.

Baltiku še bolj utrdi. Isti krogi pravijo, da je sovjetska protestna nota, poslana v Litvo, samo predigra za bližajoči osterji nastop Sovjetske Rusije proti tej državi, z namenom, da se sploh popolnoma polasti njene baltičske obale in pride neposredno v stik z nemško mejo.

Podobno misel izraža tudi »Svenska Dagbladet«, ki ga pariški listi navajajo. Švedski list namreč trdi, da v Berlinu sovjetski pritisk razlagajo tako, da želi Sovjetska Rusija sedanji položaj v Evropi izkoristiti za nadaljnji pritisk na Baltiku. V Berlinu menijo, tako trdi švedski list, da so odnosi med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo postali taki, da jim ni mogoče več dajati naslova »prijateljski«, vendar pa ne verjamejo, da bi se hotela moskovska vlada spuščati v kakšno politiko, ki bi bila izrecno protinemška.

skega sporazuma, sklenjenega med SSSR in kraljevino Jugoslavijo.

»Meni je posebno drago, da sem mogel pozdraviti prvega uradnega predstavnika SSSR v njegovi misiji in sem zelo zadovoljen s tem sporazumom.«

Zunanji minister dr. Cincar-Marković in Lavrentijev sta imela nato še daljši razgovor, ki je trajal vse do slovesnega kosila, ki ga je na čast Lavrentijeva in ostalih članov sovjetske delegacije priredil naš zun. minister v prostorih zunanjega ministrstva.

Zvečer je priredil njemu na čast slavnostno večerjo trgovinski minister dr. Andres v hotelu na Avali.

Predstavniki Agencije Tass, Vladimir Morozov, je v teku dneva najprej obiskal Osrednji tiskovni urad, nato pa Agencijo Avalo in uredništva vseh treh belgrajskih dnevnikov.

(Glej poročilo na 1. strani!)

Rumunska vlada ima diktatorska gospodarska pooblastila

Bukarešta, 31. maja. t. Po seji vlade je bilo objavljeno uradno poročilo, da vlada dobiva obsežna pooblastila, da odsele postavi pod svoje neposredno nadzorstvo vse rumunske gospodarske. Minister za narodno gospodarstvo ima odsele neovirano pravico, da organizira nadzorstvo nad vsemi vrstami gospodarske proizvodnje, pa naj služi vojaškim ali pa civilnim potrebam. Minister ima pod evojim nadzorstvom tudi zunanjo trgovino s temi proizvodi. Sodeloval bo z ministrstvom za vojsko in mornarico ter z generalnim štabom.

Gospodarski svet balkanskega sporazuma

Belgrad, 31. maja. m. Zaradi jutrišnjega zasedanja gospodarskega sveta Balkanskega

sporazuma so pričele prihajati v Belgrad delegacije posameznih balkanskih držav, ki so članice Balkanskega sporazuma. Tako je dopolnena prišla v Belgrad čez Bukarešto turška delegacija, ki jo vodi poslanec in bivši minister Hasan Saka. Člani grške delegacije prspejo z nocošnjim ekspresnim vlakom. Rumunska delegacija pride v Belgrad jutri zjutraj. Zasedanje gospodarskega sveta Balkanskega sporazuma bo začel jutri dr. Cincar Marković, zunanji minister.

Portugalsko-angleško prijateljstvo

London, 31. maja. t. Reuter: Ob priliki 800-letnice portugalske države neodvisnosti je angleški kralj podelil predsedniku portugalske vlade Salazarju naslov »sir«, kar je izredno visoko odlikovanje za tuje državljane in se podeljuje le v izrednih primerih kot znak priskega prijateljstva, ki obstoja med Anglijo in dotično državo.

Spremembe v francoski diplomaciji

Pariz, 31. maja. t. Havas: Izšel je službeni list, kjer so našteje sledeče spremembe na važnih diplomatskih mestih:

Dosedanji glavni tajnik zunanjega ministrstva Alexis Leger je stavljen na razpolago. Na njegovo mesto je prišel dosedanji poslanik v Vatikanu Charles Roux. Za veleposlanika v Vatikanu je imenovan politični pisatelj Vladimir d'Ormesson, za veleposlanika v Madridu Renom de la Beaume, za veleposlanika v Švici bivši poslanik v Berlinu Coulondre, za veleposlanika v Bukarešti Peyrouton, do sedaj v Argentini, za veleposlanika v Argentini Thierry, do sedaj v Bukarešti, za poslanika na Irskem de Laforcada.

Rim, 31. maja. b. Dopisnik »Paris Soir« je bil brez navedbe razloga izgnan iz Italije.

Zaupanje v dobro stvar

O materi osvoboditelja Španije od boljše- viške revolucije in obnovitelja njene narodne tradicije, generala Franco, piše znani francoski pisatelj Pierre l'Ermite to-le: »Dona Pilar je hodila skozi življenje lahkega pa gotovega koraka, vedno sama sebi zvesta, prenašajoč mirno, kar koli ji je prinašala usoda žalostnega ali veselega. Vir njene duhovne sile je bila pobožnost. Hoditi vsak dan k božji službi, moliti in ne zamuditi nobene prilike za dobro delo — tega ni mogla pogrešati. Vendar pa ji vera ni pomenila samo šepetanja molitev ali opravljanja dobrih del, ker je to zapovedano, ali sentimentalne tolažbe in bega pred življenjem, ki je brezveren tako strašno, ampak vera ji je bila sprostitev najboljših sil iz oklepa sebičnih strasti in želja, veselo podreitev najvišjemu in zavest, da je človek odgovoren za svoje življenje vsak hip in v vsaki stvari. Zaradi tega je bila dona Pilar zelo vesela gospa in se ni dala od ničesar razočarati, je lahko prenašala vse in je svoje otroke učila, da je glavna čednost upanje, pogum in optimizem ter vera, da dobra stvar ne more nikoli propasti. Zlasti je to učila svojega najstarejšega sina in mu predala svojo vero, ki mu je svetila vse življenje, da je iz nje črpal vse svoje trdno prepričanje in zaupanje v zmago tega, kar je dobro in kar zato mora biti. Celo njegovemu obrazu se je vtisnila notranja gotovost in vedri mir materine čudi.« — Dona Pilar ni doživela triumfa svojega sina. Umrla je leta 1934.

8000 letal naročenih v Ameriki

Washington, 31. maja. Zavezniki so od 1. januarja 1939 do sedaj naročili v Ameriki 7900 letal raznih vrst. Sprejeli pa so jih do sedaj nekaj nad 2000.

Washington, 31. maja. Reuter: Ko je Roosevelt predložil kongresu zakonski predlog za odobritev ene milijarde dolarjev (55 milijard din) kredita za nadaljno oborožitev, je spregovoril in med drugim dejal: »Skoraj neverjetni dogodki na svetu so nas prisilili, da se moramo še bolj oborožiti. Predvsem nas dogodki v Evropi učijo, da potrebujemo letala, letala in mnogo motoriziranih enot. Tako dolgo, dokler obstoja nevarnost, da ne bosta samo eden ali dva kontinenta, marveč ves svet v nevarnosti, da ga potegne vojna in svoje vrtnice, morajo Zedinjene države skrbeti za svojo varnost in jo spraviti na višek.

Washington, 31. maja. AA. Reuter. Izjava predsednika Roosevelta, da je zahteval od kongresa naknadno kredit ene milijarde dolarjev (55 milijard din) za oborožitev, je povzročila v ameriških krogih nemir. Posebno se naglašalo oni del Rooseveltove izjave, v kateri pravi, da je še veliko praznin v oborožitvenem načrtu ter da zaradi tega želi te praznine izpolniti čimprej. V

ameriških političnih krogih se naglašja potreba razširitve vojne industrije.

Washington, 31. maja. AA. Havas. Kongres je sprejel predlog zakona o dopolnilnem kreditu ene milijarde dolarjev v oborožitvene namene. Ta milijarda se bo porabila v prvi vrsti za gradnjo novih obrambnih del ob Panamskem prekopu ter sploh za obrambo tega prekopa.

Washington, 31. maja. AA. Reuter: V zvezi z včerajšnjo proslavo je pomočnik ministra mornarice Compton imel govor, v katerem je med drugim dejal tole:

Ako gledamo na sedanje vojne dogodke, lahko po pravici trdimo, da oni, ki niso pripravljeni, drago plačajo to svojo nepriljubljenost. Ameriška mornarica je močnejša od vseh drugih, toda kljub temu ji primanjkujejo še številne ladje in letala, da bi se mogla uspešno zoperstaviti nevarnosti, ki se zdi, da grozi.

Washington, 31. maja. AA. Reuter: Da bi se pospešila dobava letalskih motorjev za zaveznike, je angleška vlada odstopila ameriški vladi patent za izdelavo Rols-Roys motorjev ter motorjev vrste Merlin.

20.000 km dolga cesta

Najlepša, najdaljša in najdražja cesta sveta

Severna Amerika je raj tistih, ki sedijo za avtomobilskim krmilom. Gladke, široke ceste, ki morejo po njih voziti po 4 avtomobili vstrie, preprežajo vsa Ameriko in so razpolovljene s črnimi katranastimi progami. Tudi po 100 km daleč se vlečejo te ceste kakor preme črte skozi pšenična polja in peščne pustinje, po tistih krajih, kjer so se nekoč pasle črede bivolov, in kjer so bili na preži Indijanci na divjih konjih.

Roosevelt Highway (ime je v čast sedanjemu predsedniku), je ena najlepših cest na svetu. Poteka tik ob morju, tako da pljuskajo valovi, kadar je plima, tudi prav do koles vozil. Ob vsej zahodni obali Unije poteka ta cesta od Seattlea, ki je najlepše trgovsko pristanišče ob kanadski meji, pa do San Diega, ki je vojna luka pri mehiški meji, tako da se razteza čez več kot 20 stopinj zemljepisne širine.

Strateška cesta

Prav tako velika ko nova avtomobilska cesta, ki je bila njena gradnja sklenjena na posvetovanju med predsednikom Rooseveltom in kanadskim predsednikom Mackenziejem Kingom. Dolga bo skoraj 2000 km in bo stala 15 milijonov dolarjev. Spajala bo Združene ameriške države z Aljasko. Po tej cesti bodo mogle Združene ameriške države pošiljati svoje čete in ves potrebni material po najkrajši poti prav na skrajni sever za primer, da bi bila USA ogrožena na severu. Saj loči na severu Združene ameriške države, na primer, od Rusije, samo ozki Beringov preliv. Japonsko otočje Kurilov pa se nadaljuje z Aleuti, ki tvorijo izrastke ameriške celine proti Aziji...

Od reke Sv. Lovrenca do La Plate

A celo to mogočno cesto bo še daleč prekosila mednarodna cesta med obema polovicama ameriške zemljine, ki bo tudi kmalu dovršena in to bo avtomobilska cesta iz Montreala v Buenos Aires, torej od reke Sv. Lovrenca do La Plate. Po tej cesti, ki bo dolga 12.500 milj ali 20.000 kilometrov, se bo moči v 14 dneh pripeljati iz Kanade v prestolnico Argentine. Imenovala se bo Panamerican Highway — največja cesta, ki bo družila obe Ameriki.

Načrt za to orjaško delo so sprejeli l. 1923 na panameriškem kongresu v Čileju. Zdaj, po 17. letih, pa bo cesta izgotovljena; drugo leto bo že v prometu. Zdaj je ni izgotovljene še 300 milj severno od Panamskega prekopa. Od 350 milj dolge proge, ki poteka po Costa riki, je zdaj narejenih 50 milj. Ze dolgo pa se je moči peljati po novi cesti, ki vodi iz osrčja Kanade, v smeri proti Njujorku, ob severnoameriški vzhodni obali do Mehškega zaliva. Tudi Mehika je od l. 1938 dalje izgotovila svoj del nove ceste in sicer 1000 milj do Vera Gruza in 600 milj do Guatemale. Guatemala je dodala 300 milj te ceste do Hondurasa. Ta država in Nikaragua sta zgradili 225 milj nove ceste. Republika Panama je potegnila cesto do prekopa. Le v južnem delu Paname še delajo cesto, ker je tu ozemlje zaradi barja in gorovja jako težavno.

Iste težave — in še hujše — imajo z gradnjo nove ceste v republiki Kolumbiji, ki je

Vhod nemških čet v Maubeuge.

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

»Zelo lepo bi bilo,« je rekel. »Kljuka pri oknu negibna.«

»Počakaj, nihče ne ve,« je mrmral oficir. Bil je strašno bled. Prsti so iskali nekaj po naslanjaču in se tresli; dve senc, dva zastora sta se zaprla, senc, z brado, njen obraz droben in nežen. Še nekaj jih je prešla. Dogodek, na katerega sta upala, se je začel; oglasil se je klavir. Bil je on. Drugi je odgovoril. Prvi je začel brez ritma počasi peti.

»Hitro,« je dejal Kompars. »Zasleduj! Heim igra.«

Prijel je za svinčnik. Srce mu je tolklo od razburjenja. Zvoki so se mešali. Kmalu se je oglasil drugi igralec. Gotovo je gospa Lecoeur. Ponovila je kratko sporočilo. Kompars je mogel dopolniti njene note. Duet je trajal nekaj minut, nato je vse utihnilo. Oficir je mrzlično vzel papir in ga prevedel.

»Sestaneš se,« je dejal. »Moja zadnja up,« je rekel Kompars. »Heim je,« je dejal. »Dobro. Te ni videl?«

»Ne.«

»Sedi,« je ukazal Kompars razdražen. »V stiski sva, ne prehitro. Heim sklicuje šefe ob polnoči v glavnem podzemlju. Zena jih bo obvestila. Ali bi ga lahko zasledovala?«

»Upam, da...«

»Zdaj pojdiva hitro domov in vse potrebno vzemiva s seboj.«

Gospa Lecoeur je takoj obvestila glavne šefe. Še preden je bila ura polnoč, so bili že vsi zbrani v podzemeljski luknji. Bili so: župnik Gaillard, Heim, kapitan Laurent in gospa Lecoeur.

Eden izmed civilistov se je dvignil.

»Župnik Gaillard je preveč na sumu, opazovan in nadziran. Nevarnost bi bila, da s tem odkrijejo še druge. Treba bi bilo, da se za čas umakne.«

»Razumem,« je dejal Gaillard. »Pokoravam se.«

»Kapitan Laurent bi sprejel vodstvo in prevzel ukaze kapitana Gaillarda. Vojaki bodo kmalu prišli z druge strani. Morali bomo misliti na mladino. Jaz bi jih moral še mnogo poslati v fronto, a sem jih moral zadržati. Preštudirajte varen načrt za izpad.« Heim je nekoč prenehal.

»To je lahko,« je rekel kapitan Laurent. »Kar se tiče naše špijonaže,« je povzel Heim, »bi jo bilo treba povečati. Jaz ne morem dobivati vseh novic. Potrebno bi jo bilo reorganizirati. Ostalo bi: izenačba čet, opazovanje njihovega gibanja, dela in morale. Veste, da je že zadosti. Še več bi bilo potrebno. Gospa Lecoeur naj pride iz varnega skrilališča, ki sem ji ga nasvetoval do sedaj in naj poučuje v pričo Niederstoffa. Sami si izbirajte po svoji volji. Ne zaupajte Langu.«

»Razumem,« je rekla mlada dama.

»Dragi prijatelji, to je vse! — Še en nasvet vsekakor. Zadržujte svoje podrobnosti. Ublažite jim njihovo gorečnost. Nikdar ne ubijajte brez premisleka, ne da bi prepoznali potrebnost in pretehtali posledice.«

Po dolgem molku je Heim spremenil svoj uradni glas in začel toplo ter pristržno govoriti.

»V vsakem slučaju se moram zahvaliti za vašo podporo. Sam v tem mestu ne bi mogel kaj dosti napraviti. Alzačan sem, po rodu Francoz. Franciji sem pripravil dva bataljona vojakov in odnesel mnogo skrivnosti nemške vojske. Vam v zahvalo ne bom opustil tega, čeprav jutri kaj pride.«

Vsi so vstali. Gospa Lecoeur je jokala. Župnik Gaillard si je brisal oči. Kapitan Laurent

Za zelo občutljivo teint...

Orizol

SPECIALEN PUDER

kot dopolnjenje delovanja

Orizol-kreme

ki Vas je gotovo vedno zadovoljila!

V VSEH SPECIALNIH TRGOVINAH!

Lepi jubileji

Danes praznuje kar štiri jubileje med vsemi sedanji in bivšimi povojnimi dijaki mariborske klas. gimnazije dobroznani, priljubljeni šolski sluga g. Anton Trebše. Ti jubileji so 65 letnica rojstva, 40 letnica zakonskega življenja, 35 let službe, 20 let pa je poteklo, odkar je gosp. Trebše neprenehoma zvest naročnik »Slovenca«. Na Serpenci pri Tolminu je bil rojen pred 65 leti. Ko je imel ravno 25 let, se je poročil; ko je dopolnil 30. leto, pa je nastopil mesto šolskega sluga pri državni gimnaziji v Trstu. Po prevratu je moral zapustiti Trst ter je dobil v Mariboru na klasični gimnaziji službo šolskega sluga. Bil je nad vse točen in vester v svoji službi. Vneto se je vedno zanimal za dijake ter jim je velik prijatelj in dobrotnik. Zato ga tudi vsi spoštujejo ter so ga ohranili v dobrem spominu še dolgo potem, ko so zavod zapustili. G. Trebše je bil vedno zaveden krščanski mož ter je v takem duhu vzgojil tudi svojo družino. Vse te obletnice, ki jih danes praznuje, pa je dočakal v boleznih. Izčrpan od naporega dela leži sedaj bolan, ko bi moral po 35 letnem službovanju v pokoj. Dolgoletnemu našemu naročniku iskreno čestitamo ter mu želimo, da bi mu Bog dal spet zdravje, da bi mogel v veselju in zadovoljstvu uživati svoj zasluženi počitek ter bi dočakal še nekaj takih lepih jubilejev. To mu želijo prav gotovo tudi vsi njegovi mnogočestilni prijatelji in znanci po širni slovenski zemlji.

Kranj

Kino Šmartinski dom predvaja v soboto ob pol 9 zvečer »Alarm«, ob 10.15 »Jutri bo že prepozno«. V nedeljo ob 3 in 7 »Alarm«, ob 5 in 9 »Jutri bo že prepozno«.

Etna bruh

Iz Rima poročajo: Delovanje »svetilnika Sredozemskega morja, kakor ljudje nazivajo ognjenik Etno na Siciliji, in ki je pred nekaj dnevi začel močneje bruhati, bruhla še dalje. Slišati je zamolklo grmenje, a iz žrela se vali velikanski, umazano rumeni dim, ki je ponoči škrlatasto rdeč in vzbuja strah daleč po okolici in Sredozemskem morju. Bruhanje ognjenika, ki ga spremlja pepelnat dež, in ki se je začelo že v oktobru 1939, traja v kratkih presledkih do teh dni. Kakor poroča observatorij na Etni, ni za zdaj nobene nevarnosti za kraje, ki so na vzhodu ognjenika. V Nicolosi, Biancavilla, in drugih krajih so zastrašeni prebivalci priredili prošnje procesije, da bi jih Bog obvaroval nesreče.

Porušeni kolodvor v Dinantu.

Velikanski meteoriti nad Ukrajino

Iz Moskve poročajo: V teh dneh so v Černigovu (v Ukrajini) opazili velikanski meteorit, ki je brzel po nebu proti severovzhodu in se je iskril v snopastih plamenih in je slednjič izginil med Velikim vozom in zvezdo severnico. Še nedavno je v istem kraju s silnim bobnenjem padel meteorit na zemljo, ki je izkopal 2 metra globok lijak in so njegovi ostanki tehtali po 5 kilogramov.

Novi gostje na ruskem telovadnem prazniku

Medtem ko divja vojna v sosednjih državah, pa se v Rusiji mirno pripravljajo na svoj športni praznik, ki bo 18. julija na Rdečem trgu v Moskvi. Prireditelji poročajo z zadovoljstvom, da se bodo tega praznika udeležili tudi zastopniki mlade Finske, in sicer iz tistih krajev, ki jih je Finska nedavno odstopila Rusiji. Finci bodo — kakor tudi vsi drugi udeleženci te prireditve — oblečeni v svoje narodne noše. Plesali bodo finske narodne pleske. Mladi — bivši — Finci se seveda niso prostovoljno prijavili k tej prireditvi, marveč so bili uradno pozvani.

je položil roki na Heimove rame in rekel pristržno:

»Nič nepotrebnega vznemirjanja. Pojdimo,« je rekel smeje. »Nič ni izgubljeno.«

»Dale,« je zakričal Kompars.

Bal se je že, da se bodo razšli pred Konradovim povratkom. Sovražni četi so se previdno združili. Odločil se je hitro, da poseže vmes. Presenečenje je bilo kot strela z jasnega. Francozi so dvignili glave in opazili cev, ki je merila nanje. Obstali so kot pribiti.

»Heim, stari tovariš!« se je norčeval Kompars. »Če je tvoja oporoka končana, vzdigni roki v zrak. Tudi drugi, župnik in gospa. Da. Dobro. Idimo do obzidja. Najlepša vam hvala. Potrepljivi bodite. V nekaj minutah bo konec.«

Deveto poglavje.

Zadnji četrt ure.

Francozi so avtomatično ubogali. Nič se ni dalo narediti. Kompars je pazno sledil zlasti previdnemu in preračunavemu umiku Heima.

Jasno je bilo, da poročnik ni bil brez orožja. Prazil je na vsak korak in na okolico. Nemca je navdajalo veliko upanje; a brž je že drugič to noč začutil neznan nevarnost, kar ga je še posebno vznemirjalo.

»Heim,« je godrnjal, »straža bo tu v nekaj minutah; če se mi ganeš, te ustrelim kot psa. Si razumel?«

»Čemu mi praviš to?« je vprašal Alzačan. Njegov glas je bil posmehljiv; o tem ni nihče dvomil.

Kar naenkrat je gospa Lecoeur zdrknila ob steni, se zrušila na tla in se valila po tleh; nato se je onesvestila. Kapitan Laurent ji je hotel priskočiti na pomoč.

»Stoj!« je kričal Kompars. »Tam jo pustil če mi nameravaš kaj narediti, vedi, da ti bom pošteno posvetil.«

»Nervoznež,« je pripomnil Heim.

»Molči!« je ukazal Kompars divje.

Minuta je potekla. Kompars je postajal besen. Kar se spomni dogodka iz leta 1914 ob Marni. Na čelu svojega oddelka je korakal v francosko vasico, ki je bila vsa zapuščena in brez življenja. To je bilo zmagovalstvo? Ne. Strašen nered. Iz zasede je prišel nepričakovan protinapad, na katerega niti ni mislil. Čisto je pometel z njimi. Zavedel se je šele v bolnišnici.

Francozi so pred njim čakali. Lahko bi z obupnim poskusom vse tvegali. Tudi ostali trije so se kazali na zunaj mirne, dasi niso upali na gotovo pomoč. Kompars je bil vznemirjen, kar kaže na bližnjo nevihto. Ni vedel, koliko časa je že minilo, odkar je odšel Konrad. Zakaj Konrad ni prišel? Tesno mu je bilo pri sruču zaradi nastale tišine. Začel je govoriti in misliti, da se bo s tem otresel težke slutnje.

»Heim, ne morem razumeti, kako si mogel ta tretji del podzemlja držati v tajnosti.«

»Samo zaradi tvoje neprevidne hitrice in pomanjkljive pameti.«

»Seveda nisem pameten, a prenačil se še nikdar nisem.«

»Poglejmo torej! 16. junija ti je neki cestni nadzornik razložil podzemske kleti in hodnike po nekem francoskem avtorju, ki je živel pred dvema stoletjema. Kako sem se tresel, ko si vzel v roke majhen francoski slovarček v naglici si bral, da en perches meri 5.029 m. To pa je angleška mera. Ali ne veš, da smo v Franciji imeli pred metriskim sistemom mnogo enot, od katerih ima perches d'ordonance 7.1465 metrov?«

»Ne,« je rekel Kompars. »Zmota je bila po-pravljena. Hvala. Menim, da gre pot iz te ga-lerije daleč od mesta.«

»Pravilno.«

»Čudovito si znal prikriti. Čestitam.«

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. — Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno razdelili križanko, bomo z žrebom razdelili 4 nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastoj.

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Drogerija v Ljubljani. 9. Tisti, ki ima krila. 10. Zitarica. 12. Žensko ime. 13. Blagajna. 14. X. 16. Devica. 17. Ljudska nikalnica. 18. Hiša, dom. 19. Član starega divjega naroda. 21. Umetna dišava, v veliki izbiri pri tvrdki pod 1. vod. 26. Izgubivši prostost. 27. Tuje ime za pladenj.

Navpično: 1. Rimski socialni revolucionar. 2. Vodna žival (2. skl. mn.). 3. Vrsta kozmetičnih proizvodov. 4. Oblika os. zaimka. 5. Druga košnja. 6. Del obleke. 7. Moško ime. 8. Drugi sklon oz. zaimka kar. 9. Grška črka. 11. Ribiška mreža. 12. b Ne govori. 15. Vrtno orodje. 20. Am. 22. Latinski veznik. 23. Sovražnik železa. 24. Turško pokrivalo. 25. Lesena hišica.

Rešitev sobotne križanke.

Vodoravno: 1. Sloga (kino v Ljubljani). 5. Pamet. 8. Ka. 10. Eolei. 12. Amen. 15. Rak. 16. Georges Raft. 19. Silvia Sidney. 22. Kal. 24. Stola. 25. Ol. 26. Gary Cooper. 34. Rak. 35. Sanirati.

Navpično: 1. Sepsa. 2. Logika. 3. Ol. 4. Air. 5. Pagat. 6. Mesil. 7. Trani. 8. Kafe. 9. Ak. 11. Co. 13. Meso. 14. N. r. 17. Ela. 18. Tyl. 20. lica. 21. Da. 23. Lys. 25. Ori. 26. Gr. 27. RK. 28. On. 29. O. i. 30. Pr. 31. Ea. 32. Rt. 33. In.

Izrečani nagajenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko, so bili izrečani:

Siard Franc, Murska Sobota, Šolska ul. 54; Strukelj Franjo, Zagreb, Samoborska cesta 8; Ošlaj Tine, Ljubljana, Tyrseva cesta 47/1; Ratič Antonija, Ljubljana-Kodeljevo, Mahničeva 22.

Dobivali bodo 1 mesec »Slovenec« brezplačno.

Prvi gorenjski motoklub Kranj

razpisuje II. medklubsko gorsko hitrostno dirko z motocikli na progi Jesenice—Sv. Križ v nedeljo, dne 9. junija 1940 ob treh. V primeru slabega vremena pa dne 16. junija ob istem času.

Priveditelj: Prvi Gorenjski Motoklub v Kranju. Proga: 2900 m. Start pri Čuferju na Jesenicah, cilj pri »Jericu«.

Start: Start je stoječ z užganimi motorji v intervalu dveh minut. Pravico startati imajo vsi člani klubov, verificiranih v SMKJ. Tekmuje se po mednarodnem športnem pravilniku FICM in po športnem pravilniku SMKJ in po določilih tega razpisa. Motorna vozila morajo tem predpisom odgovarjati in biti opremljena z dvema medsebojno neodvisnima, sigurno in hitro delujočima zavorama.

Razpored: Razred A. Turna kategorija: 4—6 in 200 ccm do 200 ccm. A—B do 350 ccm. C—D—E nad 350 ccm. Sportna kategorija: A—B do 350 ccm. C—D—E nad 350 ccm. Razred B. Prikolice B/s-F-G nad 350 ccm. V primeru samo dveh prijav za kategorijo, ista odpade ter ima vozač pravico do dveh startov v naslednji višji kategoriji, sicer je start šibkejših strojev v višji kategoriji dovoljen samo enkrat. Ocena na podlagi prevoženih časov v vsaki prijavljeni kategoriji.

Prijave se sprejemajo pisмено ob točni izpolnitvi spodnje prijavnice najkasneje do 29. maja 1940 ter je prijave poslati na naslov priveditelja.

Darila so častna in praktična. Za najboljši čas dneva in za najboljšega vozača IGMK je razpisano posebno darilo. Ako startajo za eno kategorijo samo štiri vozači, se nagradi 1. in II. mesto, sicer se nagradijo vsa prva tri mesta.

Prijavljeni vozači se morajo javiti do 14. ure s stroji športni komisiji na dvorišču gostilne Čufer na Jesenicah v svrhu pregleda. Vsak tekmovalac je dolžan skrbeti za neškodno zavarovanje ter je sam odgovoren za poškodbo lastne ali tretje osebe ali imetja. Priveditelj odklanja vsako odgovornost za

Gostilna, Loyd

Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

Novo preurejena, svetana otvoritev danes zvečer ob 6. uri.

Prvorazredna domača kuhinja, morske in sladkovodne ribe, pečenje na žaru, janjci in piške na ražnju. — Kvalitetna vina. Nizke cene. Hitra postrežba. Sprejemajo se abonenti. Za obilen obisk se priporoča

Nazor Vlado.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: šenitovanjski oglasi 3 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka, 3 mm vsaka dodatna vrstica po 3 din. — Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti suamka.

Pouk

Strojepisni pouk

večerni tečaj, pričetek 3. junija. Christofor zavod, Dobrobranska 15.

Službodobne

Služkinjo k otrokom

In deloma večšo tudi kuhinje, sprejem za Gorenjsko, letoviški kraj. — Nastop takoj, plača po dogovoru. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Služkinja« št. 8045.

Dobrega kalkulant

In knjigovodjo sprejme večje industrijske podjetje proti takojšnjemu nastopu. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Zanesljiv« št. 8006.

Kupimo

Večjo množino sodov rabljenih, vseh velikosti, kupimo. Produkta, Ljubljana, Tyrseva cesta.

(Pohištvo)

Jedilnico in spalnico iz trdega lesa. — prodaja ugodno skladiščnik, Maribor, Meljska 29.

Spalnica

v orehovini, pripravljena za razstavo na velesojmu, naprodaj. Vižmarje št. 22, vrh klanca.

Vsakovrstno pohištvo

dobavlja se vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi trdka

»OPRAVA«

Celovška cesta 50. Sprejemajo se naročila.

Čitajte »Slovenec«

posredno ali neposredno povzročeno škodo, katere bi se med dirko ali treningom pripetila. Tekmovalci se morajo brezpogojno pokoriti odredbam vodstva dirke. Morebitne pritožbe se morajo predložiti pol ure po izvršeni točki v brezprizivno presojo vodstvu dirke pisмено s položitvijo 100 din, kateri znesek se vrne le v primeru, če se pritožbi ugodi.

Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe tega razpisa, odnosno dirko preložiti ali pa opustiti.

Predsednik: Edo Witzman s. r. Načelnik športne komisije: inž. Miklavčič Evgen s. r. Tajnik: Lucijan Berjak s. r.

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblačil nudi Presker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana.

Pisalni stroj

prodamo. — Polzvedbe v upr. »Slov.«, Kopitarjeva 6.

Žensko kolo

In šivalni stroj, prodam. Zorc, Marenčičeva 5.

Jabolčnik

pristni, 7000—8000 litrov, prodam na veliko, največ v dveh partijah. Krajnik Lovrenc, Ptuj.

Moko

najboljše kvalitete in vse vrste — prodaja na veliko pod najugodnejšimi pogoji Osrednja kmetijska zadruga v Murski Soboti.

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradišču).

Perzijske preproge

originalne, nekaj košev, in »Luxor« — naprodaj na razstavi Sarajevske kralnice preprog v Ljubljani, hotel »Slon«, dogni glavni vhod — od 5. do vključno 10. junija. Prevzemamo preproge in perzerje v strokovno popravilo in čiščenje.

Denar

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR Aleksandrova cesta 46

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(163) Zdaj je Poniglavček že lahko zapregel Biserčka. Pa koliko je imel s tem dela! Neverjetno. No, končno je bilo tudi to storjeno. Vsa vprega je bila res ljubka.

(164) »Tako torej; zdaj je vse pripravljeno! Kar na voz, Ančka!« je rekel kralj. »Poniglavček te bo peljal k palčku Samotarčku. Pot je precej dolga. Pa tole pismo oddaj palčku Samotarčku. Saj ne boš pozabila!«

Poserstva

Stavbne parcele

ob Celovški cesti v Zg. Šiški, prodam po ugodni ceni. Polzve se: Miškec, Medvedova 38, Šiška.

Šestdeset parcel

od 20 do 44 arov gozda s soto, prodam skupno ali posamezno pod ugodnimi pogoji in cenami. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Barje-Ljubljana« 7859 (p)

Vnajem

ODDAJO:

Prazno sobo

s posebnim vhodom, pripravo za pisarno, v centru, takoj oddam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Nova hiša« št. 8131.

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

oddam v centru. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 8113.

ISCEJO:

Uradnica

išče sobico s vso oskrbo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Plačam točno«.

Uradnica

z vso posteljino — išče čisto sobico. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Čista in točna«.

Razno

Gumbnice, gumbce, plise, monograme, entel, atur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union Vezanje perila, krasna predtiskana žen roč. dela

Štab mornarice takoj sprejme

tri zdravnike

doktorje splošnega zdravilstva iz civila za pogodbene zdravnike v mornarici.

Za pogoje vprašati pisмено ali ustmeno od ponedeljka 3. junija do sobote 8. junija pri Štabu mornarice (Adjutantski oddelek) Zemun.

M. A. št. 17.809. Pisarna adjutantskega oddelka v mornariškem štabu, Zemun, 29. maja 1940.

Opekarno

v bližini Ljubljane, novo enonadstropno hišo z vsem zemljiščem, ugodno prodam. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Opekarna« št. 7841.

Objave

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe

Abstinent 7820, Brez posredovalca, Dolenjska 7892, Hipoteka dobrodošla 7835, Industrija 7746, Lepa lega 7582, Pošten nekadilec 7818, Resno 7914, Resnost 7220, Točen plačnik 8000, Weekend parcela.

30 bogatih tombol, čez 300 dobitkov, vse to na tomboli prosvet. društva v Škofji Loki

+ Za vedno nas je zapustil naš ljubljani soprog, oče in svak, gospod

Alojzija Zaman

pismožna

dne 31. maja po kratki, težki bolezni, previden s tolažili svete vere. Na zadnji poti ga bomo spremili v nedeljo, 2. junija ob 5 popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Št. Rupert, 31. maja 1940.

Globoko žalujejo: Antonija, soproga; Marija, Josip Anton, Stanislava, Marjan, Silva, otroci.

ZAHVALA

V imenu sinčka Mitja, sorodnikov ter v svojem lastnem imenu se tem potom zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami ob nenadni smrti mojega moža, gospoda

inž. Zlatka Najžerja

ter ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala predvsem lastniku trdke Ehrlich g. Ehrlichu, nadalje tovarišem inženirjem, Ehrlichovi godbi, uradništvu ter delavcem in vsem, ki so kakor koli počastili njegov spomin.

Maribor, dne 30. maja 1940.

Inž. Ani Najžer.

Izid natečaja

za idejno skico zgradbe bolnišnice Bolniškega fonda za drž. prometno osebje v Beogradu

Ocenjevalno razsodišče, ki je pregledalo skice, se je takole odločilo:

Podeljenih je bilo 8 nagrad, in sicer:

1. nagrada din 30.000 za delo pod geslom »456978«, katero je izdelal g. arh. Stanko Kliska iz Beograda.
2. nagrada din 24.000 za delo pod geslom »764985«, katero je izdelal g. arh. Milovan Kovačević, Zagreb.
3. nagrada din 16.000 za delo pod geslom »200005«, katero so izdelali gg. inž. Zoja Dumendžić, inž. Selimir Dumendžić in prof. inž. Zvonimir Vrkljan iz Zagreba.
4. nagrada din 10.000 za delo pod geslom »906609«, katero sta izdelala gg. arh. Teobald Šnajder in arh. Jovan Petrović iz Beograda.
5. nagrada din 5.000 za delo pod geslom »141915«, katero je izdelal g. arh. Jovan Krunić iz Beograda.
6. nagrada din 5.000 za delo pod geslom »787373«, katero sta izdelala gg. inž. Andželko Knežić in inž. Nikola Despot iz Zagreba.
7. nagrada din 5.000 za delo pod geslom »333777«, katero je izdelal g. inž. Mladen Zanić iz Beograda.
8. nagrada din 5.000 za delo pod geslom »101320«, katero je izdelal g. arh. Miroslav St. Josifović iz Beograda.

Razstava vseh prispelih del bo od nedelje, 2. junija t. l., do 9. junija t. l. zaključno v dvorani štev. 632 zgradbe prometnega ministrstva, IV. nadstropje. — Vstop vsak dan od 8—18.

Pisarna Centralne uprave humanitarnih fondov za državno prometno osebje C. U. štev. 693/40.

